Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν ὁποίων ὁ ἀόρ. συμπίπτει πρὸς τὸν τῶν εἰς *-ίζω*. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,272 κέξ.

1) Ἀνασηκώνω, ἀνεγείρω Κάρπ. Ρόδ.: Ἄσμ.

Ἐμπαίν-νει μέσ' 'ς τὸ σπίτι του, 'ς τὴ γλίνη τ' ἀνεαίνει,
ἀνεκουφᾶ τὸ πόπλωμα, φιλᾶ κι ἀνεφιλᾶ το

(*ἀνεαίνει* = ἀνεβαίνει, *πόπλωμα* = πάπλωμα) Κάρπ.

Ἀνεκουφῶ τὸ πόπλωμα νὰ κοιμηθῶ 'ποκάτω

αὐτόθ. Καὶ ἀμτβ. ἀνασηκώνομαι, ἀνεγείρομαι Κάλυμν. Ρόδ.: *Ὁ καπετᾶνος ποῦ 'κουε τὸ τραούιν τῆς γοργόνας 'ποὺ τὴ λαχτάρα τοῦ μελιτωμοῦ της ἠσπαρτάρει κ' ἠνεκούφα κ' ἠχτύπα 'ς τὴν κουβέρτα* (ἐκ παραδ. *μελιτωμὸς* = μελῳδία) Κάλυμν. || Ἄσμ.

Στέκουμαι, συλλοΐζουμαι βιτσὰ ποῦ νὰ τοῦ δώκω,
ἀνακουφῶ καὶ δίνω του βιτσὰ εἰς τὸ βραχιόνι

Ρόδ. **β)** Ἀνεγείρω τοὺς πόδας διὰ νὰ καταφέρω κτύπημα καὶ δὴ λακτίζω Κάρπ. Κῶς: *Νεκουφᾶ τὸ μουλάρι* Κῶς **γ)** Τείνω πρὸς τὰ ὀπίσω τὰ ὦτα ἕτοιμος νὰ λακτίσω, ἐπὶ ζῴων Κάρπ.: *Ἀνεκουφᾶ τὸ μουλάρι.* Συνεκδ. καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου αὐτόθ.: *Τίαν ἤπαθεν ὁ δεῖνα καὶ κόφτει κι ἀνεκουφᾶ;* **2)** Ἐλαφρύνω τὸ βάρος ἀντικειμένου τινὸς Νίσυρ.: Ἄσμ.

Ἀνεκούφα τὸ πουγγί σου | μὴ συγκάτσῃ ὁ κόκκαλός σου
ἀπὸ τὸ πολὺ λοάρι | κι ἀπὸ τὸ μαργαριτάρι.

β) Μεταφ. βοηθῶ τινὰ εὑρισκόμενον εἰς στενοχωρίαν ἰδίᾳ οἰκονομικὴν λόγ. σύνηθ.: *Μοῦ 'δωσε λίγα λεφτὰ καὶ μ' ἀνακούφισε. Ἀνακουφίζει τοὺς φτωχούς. Τὸ παιδὶ δουλεύει κι ἀνακουφίζει τὴν οἰκογένειά του. Ἀνακουφίζω τὸ λαὸ* (ἐλαττώνω τοὺς φόρους του). **γ)** Μέσ. ἐλαφρύνομαι ἀπὸ τὴν κατέχουσάν με ἠθικὴν στενοχωρίαν λόγ. σύνηθ.: *Τοῦ τὰ εἶπα ὅλα κι ἀνακουφίστηκα.* **3)** Σκάπτω, καλλιεργῶ τὴν γῆν ἀνορύσσων αὐτὴν βαθέως Ἰων. (Κρήν.) Σάμ. Σύμ.: Φρ. *Ἠνεγκούφισε τσῆ κάτω γῆς τὰ χώματα* (ἀνεδίφησε, ἀνερεύνησε τὰ πάντα) Κρήν. *Ἐνακούφισεν πολλὰ πράματα* (ἀνεσκάλισε μυστικὰς ἢ σκανδαλώδεις ὑποθέσεις) Σύμ. Συνών. *στρεμματίζω.*

ἀνακούφισι ἡ, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἀνακούφισις.*

Τὸ νὰ αἰσθανθῇ τις ἠθικὴν ἐλάφρυνσιν: *Αἰσθάνομαι ἀνακούφισι* σύνηθ. *Ἀναστέναξε ἀπὸ ἀνακούφισι* ΙΔραγούμ. Ὅσοι ζωντ.[2] 115.

ἀνακούφισμα τό, ἀμάρτ. *ἀνεγκούφισμα* Ἰων. (Κρήν.) Νίσυρ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. *ἀνακούφισμα* = ἐλάφρυνσις.

Βαθὺ σκάψιμον, ὄργωμα ἀμπέλου ἢ ἀγροῦ.

ἀνάκουφος ἐπίθ. Εὔβ. (Κονίστρ. κ.ἀ.) Πόντ.(Κερασ. Οἰν.) —ΠΒλαστοῦ Ἀργ. 227 —*Λεξ.* Μ.Ἐγκυκλ. Δημητρ. *ἀνακοῦφος* Κάρπ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀνὰ* καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοῦφος.*

1) Ἐλαφρὸς Κάρπ. **2)** Ὁ μὴ καλῶς προσηρμοσμένος, ὁ μὴ ἔχων συνοχὴν *Λεξ.* Μ.Ἐγκυκλ. Δημητρ.: *Ἔρριξα τὸ πάπλωμα ἀνάκουφο Λεξ.* Μ.Ἐγκυκλ. *Ἀνάκουφο πάπλωμα δὲ ζεσταίνει* αὐτόθ. *Τοῦβλα ἀνάκουφα Λεξ.* Δημητρ. **3)** Ὁ μὴ καλῶς κεκλεισμένος, ἡμιάνοικτος Εὔβ. (Κονίστρ. κ. ἀ.): *Ἀνάκουφη πόρτα.* **4)** Ὁ μὴ καλῶς ὑπερειδόμενος, μετέωρός πως καὶ δὴ ἑτοιμόρροπος Πόντ.(Κερασ. Οἰν.): *Σπίτιν ἀνάκουφον* Οἰν. **5)** Ὑπόκωφος ΠΒλαστὸς ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Μὲ ἀνάκουφη γῦρο του ὀργὴ πάντα βροντάει

(ἐνν. τὸ κῦμα).

Πβ. *ἀνακουφωτός.*

ἀνακουφώνω Εὔβ. (Πλατανιστ.) —*Λεξ.* Αἰν.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀνὰ* καὶ τοῦ ρ. *κουφώνω.*

1) Ὑποσκάπτων τι καθιστῶ αὐτὸ κοῖλον Εὔβ. (Πλατανιστ.): *Ἀνακούφωσε τὴ βραγιά μου ὁ ἀναβολεύς.* Ἡ σημ. καὶ παρὰ Μπουνιαλ. Διήγ. Κρητ. πολέμ. 274,5 (ἔκδ. ΑΞηρουχ.) «κι ὁλημερνὶς ἐσκάπτανε, τὴν γῆν ἀνακουφώνουν». **2)** Κάμνω τι κοῖλον ὑποκάτωθεν καὶ κυρτὸν ἔξωθεν, ἐπὶ κεντήματος *Λεξ.* Αἰν.

ἀνακουφωτὰ ἐπίρρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Σουδεν. Τρίκκ.) —*Λεξ.* Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνακουφωτός.*

Ὀλίγον τι ὑψηλά, μετεώρως πως ἔνθ' ἀν.: *Ἡ πουγάνα στέκεται ἀνακουφωτὰ κι ἀποκάτου μπαίνει τὸ φαεῖ* Σουδεν. Πβ. *ἀνάκουφα* **2**.

ἀνακουφωτὸς ἐπίθ. *Λεξ.* Περίδ. Αἰν. Βυζ. Ἠπίτ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. *ἀνεκουφωτὸς* Ἄνδρ. Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀνακουφώνω.*

1) Ὁ μὴ καλῶς προσηρμοσμένος, ὁ μὴ ἔχων συνοχήν, ὁ σχηματίζων ὑποκάτωθεν ἢ ἀναμεταξὺ κενὸν διάστημα ἔνθ' ἀν.: *Ἔβαλε τὸ πάπλωμα ἀνεκουφωτὸ 'ς τὸ κρεββάτι* Ἄνδρ. *Ἀνακουφωτὴ πέτρα δὲ λογαριάζεται μὲ τὸ μέτρο* (σωρὸς λίθων κανονικοῦ σχήματος, ἀλλ' ἔχων ἐντὸς κενὰ διαστήματα) *Λεξ.* Δημητρ. **2)** Ἐπὶ ἄρτου, ὁ ὑποστὰς τὴν ἀναγκαίαν ζύμωσιν *Λεξ.* Πρω. Δημητρ. Συνών. *ἀνεβατός.* **3)** Ὁ μὴ καλῶς κεκλεισμένος, ἡμιάνοικτος *Λεξ.* Δημητρ.: *Ἄφησε τὸ παράθυρο ἀνακουφωτὸ νὰ παίρνωμε ἀέρα.*

Πβ. *ἀνάκουφος.*

ἀνακοφτὰ ἐπίρρ. Πελοπν. (Λακων.) *ἀνασκοφτὰ* Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. *ἀνὰ* καὶ τοῦ ἐπιρρ. *κοφτά.*

Διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ: *Πάμε ἀνακοφτά.* Συνών. *κοφτά, περικοπά, περικοφτά.*

ἀνακοφτὸς ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀνακόφτω.*

Ὁ χρόνος καθ' ὃν κόπτονται τὰ καρποφορήσαντα σπαρτὰ διὰ νὰ ὀργωθῇ ἐκ νέου ὁ ἀγρός, ἤτοι ὁ Αὔγουστος καὶ ὁ Σεπτέμβριος.

ἀνακόφτω ἀμάρτ. *ἀνασκόφτω* Κορσ. *ἀνακόβω Λεξ.* Βλαστ. *ἀνακόβγω* Κρήτ. Ρόδ. *ἀνακόβκω* Κύπρ. *ἀνακόθτω* Καλαβρ.(Χωρίο Βουν.) *ἀνακόστω* Καλαβρ.(Μπόβ.) *ἀνεκόβγω* Κάρπ. Σέριφ. Μετοχ. *'νεγκομμένος* Πόντ.(Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. *ἀνακόπτω* = ἀπωθῶ, ἀποκρούω, ἀποκόπτω. Τὸ *ἀνασκόφτω* καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. στ. 5085 Η (ἔκδ. JSchmitt) «κι ὅλοι τὸν ἀνασκόψασιν, συνεμποδίσανέ τον».

Α) Ἐνεργ. **1)** Ἐμποδίζω, συγκρατῶ τινὰ Κορσ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. στ. 5084 Ρ (ἔκδ. JSchmitt) «καὶ ἄλλοι τὸν ἀνάκοψαν καὶ ἐμποδίδασίν τον». **2)** Διακόπτω τι Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρίο Βουν.) Κάρπ. Σέριφ.: *Δὲ dὸ ἀνεκόβγει* (ἐνν. τὸ ποτήρι, δηλ. ἐκκενώνει τὸ περιεχόμενόν του ἀπνευστὶ) Σέριφ. || Ἄσμ.

Λυπητερὰ τραούιζεν τῆς ἄνοιξις τὰ κάλλη
καὶ τὸ τραούδ' ἐνέκοψεν κ' ἐκοίταξεν τὸ κῦμα

(*τραούιζεν* = τραγούδιζε, τραγουδοῦσε) Κάρπ. **β)** Ἀμτβ. Κατόπιν παρατεταμένου κλαυθμοῦ καταλαμβάνομαι ὑπὸ λυγμῶν, ἀπὸ *'νεκόψιμον* Ρόδ.: *Ἀνακόβγει τὸ παιδίν.*

3) Ὀργώνω τὴν γῆν ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου Κύπρ.: Παροιμ.

Ἂν τρώς πολλὰ διόλιζε τῶι ἂν τρώῃς λ-λία νgάζε,
ἂν δὲν τρώῃς τῶαὶ κουτῶιν ἀνάκοβκε τῶαὶ σπέρνε